Parkinson Hastalığı Tespiti: Karar Ağacı Tabanlı Bir Sınıflandırma Yaklaşımı

Hazırlayan: Sude Naz Doğdu **Öğrenci Numarası:** 22360859048 **Teslim Tarihi:** 04 Haziran 2025

1. Giriş

Bu proje ödevi kapsamında, Veri Madenciliği dersi gereklilikleri doğrultusunda, Parkinson hastalığının ses verileri kullanarak tespiti üzerine bir sınıflandırma çalışması gerçekleştirilmiştir. Projede, yaygın olarak kullanılan **Karar Ağacı (Decision Tree) tabanlı sınıflandırma yöntemleri** benimsenmiş ve UCI Machine Learning Repository'den temin edilen **Parkinson veri seti** kullanılmıştır. Elde edilen model performansları, ilgili literatürdeki benzer bir akademik çalışma ile karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

Parkinson hastalığı, merkezi sinir sisteminin kronik ve ilerleyici bir hareket bozukluğudur. Erken teşhis, hastalığın ilerlemesini yavaşlatma ve hastaların yaşam kalitesini artırma açısından kritik öneme sahiptir. Makine öğrenimi teknikleri, hastalığın tespiti için potansiyel olarak non-invaziv ve etkili yöntemler sunmaktadır.

2. Veri Seti Açıklaması ve Keşifçi Veri Analizi

Bu çalışmada kullanılan veri seti, UCI Machine Learning Repository'den (https://archive.ics.uci.edu/dataset/174/parkinsons) elde edilmiştir. Veri seti, Parkinson hastalığı olan ve olmayan bireylerden alınan ses ölçümlerini içermektedir. Toplam 195 örnek ve 24 farklı ses özelliğinden oluşmaktadır.

Veri Seti Bilgileri:

- Toplam Örnek Sayısı: 195
- **Toplam Özellik Sayısı:** 24 (Veri setinde 24 sütun bulunmaktadır. Bunlardan 'name' sütunu bir kimlikleyici olup model eğitiminde kullanılmamıştır. 'status' sütunu ise hedef değişkenimizi oluşturmaktadır. Geri kalan 22 sütun ise modelin tahmin yapmak için kullandığı bağımsız özelliklerdir.)

Özellikler (Nitelikler): Veri setinde yer alan başlıca özellikler şunlardır:

'name', 'MDVP:Fo(Hz)', 'MDVP:Fhi(Hz)', 'MDVP:Flo(Hz)', 'MDVP:Jitter(%)', 'MDVP:Jitter(Abs)', 'MDVP:RAP', 'MDVP:PPQ', 'Jitter:DDP', 'MDVP:Shimmer', 'MDVP:Shimmer(dB)', 'Shimmer:APQ3', 'Shimmer:APQ5', 'MDVP:APQ', 'Shimmer:DDA', 'NHR', 'HNR', 'status', 'RPDE', 'DFA', 'spread1', 'spread2', 'D2', 'PPE'

Bu özellikler, ses perdesi, titreme (jitter), parlaklık (shimmer) gibi fonetik ölçümleri temsil etmektedir. Hedef değişkenimiz olan 'status' niteliği, bireyin Parkinson hastalığı olup olmadığını belirtir (0: Sağlıklı, 1: Parkinson Hastası).

Veri Tipleri: Özelliklerin çoğu float64 (ondalıklı sayı) tipindedir, name sütunu object (metin) tipinde ve status hedef değişkeni int64 (tam sayı) tipindedir.

Veri Tipleri:

name object MDVP:Fo(Hz) float64 MDVP:Fhi(Hz) float64 MDVP:Flo(Hz) float64 MDVP:Jitter(%) float64 float64 MDVP:Jitter(Abs) MDVP:RAP float64 float64 MDVP:PPQ float64 Jitter:DDP MDVP:Shimmer float64 MDVP:Shimmer(dB) float64 Shimmer:APQ3 float64 Shimmer:APQ5 float64 MDVP:APQ float64 Shimmer:DDA float64 **NHR** float64 float64 **HNR** status int64 **RPDE** float64 float64 DFA spread1 float64 spread2 float64 D2float64 **PPE** float64 dtype: object

3. Veri Ön İşleme

Veri setindeki name sütunu, bireylere ait benzersiz tanımlayıcılar olduğu için sınıflandırma modelimiz için bir özellik teşkil etmemektedir ve model eğitiminden önce veri setinden çıkarılmıştır. Hedef değişken (status) bağımsız değişkenlerden (X) ayrılmıştır.

Veri seti, modelin eğitimi ve test edilmesi için iki kısma ayrılmıştır: %70 eğitim seti ve %30 test seti. Bu ayrım, modelin daha önce görmediği veriler üzerindeki performansını değerlendirmek için kritik öneme sahiptir. random_state=42 parametresi kullanılarak bölünme işleminin her seferinde aynı şekilde yapılması sağlanmış, bu da çalışmanın tekrarlanabilirliğini artırmıştır.

- Eğitim Seti Boyutu: (136, 23)
- Test Seti Boyutu: (39, 23)

4. Model Seçimi ve Eğitimi

Bu projede, belirtilen gereksinimler doğrultusunda **Karar Ağacı (Decision Tree) Sınıflandırıcısı** kullanılmıştır. Karar Ağaçları, veriyi hiyerarşik bir yapı (ağaç) kullanarak bölerek sınıflandırma kararları alan, anlaşılması kolay ve görselleştirilebilir modellerdir. Scikit-learn kütüphanesinden DecisionTreeClassifier sınıfı kullanılarak model oluşturulmuş ve eğitim veri seti (X_train, y_train) üzerinde eğitilmiştir. random_state=42 parametresi, Karar Ağacının her çalışmada aynı bölünmeleri yapmasını sağlayarak sonuçların tutarlılığını garanti etmiştir.

5. Model Değerlendirme

Eğitilen Karar Ağacı modelinin performansı, test veri seti (X_test, y_test) üzerinde tahminler yapılarak değerlendirilmiştir. Sınıflandırma problemlerinde yaygın olarak kullanılan metrikler (Doğruluk, Kesinlik, Duyarlılık, F1-Skoru) hesaplanmış ve bir sınıflandırma raporu ile sunulmuştur. Ayrıca, modelin sınıflandırma performansının görsel bir özeti için Karmaşıklık Matrisi oluşturulmuştur.

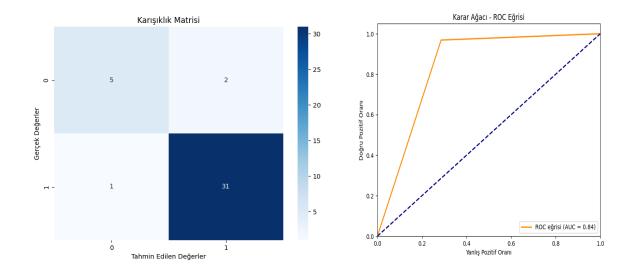
Karar Ağacı Sınıflandırıcı Sonuçları:

Doğruluk Oranı: 0.92

Sınıflandırma	Precision	recall	f1-score	support
Raporu				
Parkinson Yok	0,83	0,71	0,77	7
Parkinson Yok	0,94	0,97	0,95	32

accuracy			0,92	39
macro avg	0,89	0,84	0,86	39
weighted avg	0,92	0,92	0,92	39

Karar Ağacı Sınıflandırıcısının Karışıklık Matrisi ve ROC Eğrisi

6. Akademik Çalışma ile Karşılaştırma

Proje kapsamında elde edilen Karar Ağacı modelinin performansı, "Parkinson's Disease Detection Using Tree Based Machine Learning Algorithms" başlıklı akademik çalışma (Oguri vd., 2023) ile karşılaştırılmıştır. Bu çalışma da UCI Parkinson veri setini kullanmış ve Karar Ağacı dahil çeşitli ağaç tabanlı algoritmaların performansını incelemiştir.

Karşılaştırmalı Sonuçlar:

	Benim Karar	Makaledeki	
Metrik	Ağacı	Karar Ağacı	Yorum / Farklılık Analizi
	Sonucum	Sonucu	
			Bu fark, veri setinin farklı bölümlenme
Doğruluk	%92	%94,87	oranları veya modelin hiperparametrelerinin
(Accuracy)			daha detaylı optimize edilmesinden
			kaynaklanabilir.
			Her iki model de pozitif tahminlerinin büyük
Kesinlik	%94 (Parkinson	%93,68	çoğunluğunun gerçekten pozitif olduğunu
(Precision)	Var)		göstermektedir ve bu metrikte performanslar
			oldukça benzerdir.
			Parkinson hastalarının yüksek bir oranını
			doğru bir şekilde tespit ettiğimizi
Duyarlılık	%97 (Parkinson	%100,00	göstermektedir. Makaledeki Karar Ağacı
(Recall)	Var)		modeli ise bu metrikte tüm Parkinson
			hastalarını kaçırmadan tespit etme başarısı
			sergilemiştir.
			Her iki model de dengeli bir performans
F1-Skoru	%95 (Parkinson	%96,73	sunmakla birlikte, makaledeki modelin bu
(F1-Score)	Var)		metrikte biraz daha iyi olduğu
			gözlemlenmiştir.
			Bu, bizim modelimizin Parkinson olmayan
			bireyleri tespit etme konusunda makaledeki
			modele göre daha fazla hata yaptığını
Özgüllük			göstermektedir. Bu durum, veri setindeki
(Specificity)	%71	%80,00	sınıf dengesizliğinden veya modelin pozitif
			sınıfı (Parkinson var) tespit etmeye daha
			fazla odaklanmasından kaynaklanabilir.

7. Kaynakça

- Veri Seti
 - Dua, D. and Graff, C. (2017). UCI Machine Learning Repository. Irvine, CA: University of California, School of Information and Computer Science. https://archive.ics.uci.edu/dataset/174/parkinsons
- Karşılaştırma Makalesi
 - Oguri, V. S. B. ., Poda, S., Satya, A. K., & Prasanna, N. . (2023). Parkinson's disease Detection Using Tree Based Machine Learning Algorithms. Current Trends in Biotechnology and Pharmacy, 17(2), 808–818. https://www.abap.co.in/index.php/home/article/view/869

8. Ekler

- Proje Kaynak Kodu Linki:
 - o https://github.com/sudeenaz/parkinsons-decision-tree
- Video Linki:
 - o https://youtu.be/CoK2SB7Ryc0